

Ibi: Voluerit per famam & admnicula.

28 Diffamatus de fœnore, etiam aliis in ipsum admniculis concurrentibus non est inter manifestos usurarios numerandus. Molina cum cæteris Theologis nuper memoratis Barbofa collect. cap. Quia in omnibus, n. 2. Leotard. sup. q. 100. n. 21. Salced. & Mascard. ubi proximè, Menoch. num. 27. 29. Quibus autem modis usurarius manifestus probetur, præter Menochium, Leotardum, ac Mascardum tradidit latissimè Cardin. Tusch. lit. V. concl. 341.

Ibi: Et fortassis tutus est.

29 Inter causas civiles, & criminales illud interest, quod in illis duæ semiplenæ probationes uniuertur ad condemnationem, non sic in istis; nam ex unico teste, & fama, vel aliis indicis nequit ordinaria, seu corporalis pœna irrogari, sed mitior pro qualitate imperfectæ probationis. Ant. Gom. variar. lib. 3. cap. 12. num. 26. Bossius in Pract. crim. tit. de convict. num. 23. 24. Parlador. different. 138. num. 3. Petr. Barbofa in l. 2. part. 1. à num. 81. ff. solut. matrim. Farinac. cum pluribus quest. 47. ex n. 80. Sanch. Consilior. Moral. lib. 6. cap. 3. dub. 12. num. 5. Nisi indicia, & præsumptiones jure probatæ urgeant. Ant. Gom. & alii. Sed si de usuris ageretur ad interesse agentis, quia tunc causa civilis est, Tusch. concl. 356. lit. V. fama cum admniculis jungeretur, ut pro judicantis arbitrio fœnus probetur.

Ibi: In hac autem usurarum causa.

30 Ad probandum crimen usurarum non sunt idonei testes, qui deponant se à reo pecuniam sub usuris mutuam recepisse: quod limitatur si non intendant solutas usuras repetere, vel aliud commodum mediatè, vel principaliter; & hoc quod protestentur, oportebit Mascard. concl. 1419. num. 14. 15. Petr. Gregor. Syntagm. lib. 22. cap. 3. num. 13. Menoch. cas. 235. n. 23. Leotard. n. 17. & congruit lex 4. tit. 6. lib. 8. Recop. ubi Azeved. num. 55.

Ibi: Nec item testes singulares.

31 Testes singulares non probant plenè cum agitur de probando actu aliquo sceneratio in specie, civiliter, aut criminaliter. Leotard. cum pluribus ubi proximè, Menoch. num. 23. Clar. §. fin. q. 53. ex num. 18. Mascard. num. 12. & adde notanda inferius, num. 33.

Ibi: Imò Episcopi constitutio.

32 Non subsisteret Episcopi constitutio, ut in crimine usurarum testibus singularibus plena fides adhiberetur. Mascard. ubi proximè, Clar. num. 20. Vela de delict. cap. fin. num. 15. Farinac. q. 64. num. 197. Tusch. num. 16. qui refert num. 14. talem Constitutionem Synodalem Mediolani observari. Illud compertum est, nulli qui superiorem recognoscat in temporalibus, eam potestatem tribui, ut per singulares testes plenam fieri probationem statuat. Vela d. cap. ult. in fin.

Ad Num. 5.

Est ab omnibus recepta distinctio, ut si de probatione usuræ, vel alterius criminis in specie tractetur ad punitionem, aut contractus nullitatem, testes singulares non profint. Aliud si intendatur probari quem hæreticum esse, blasphemum, furem generaliter. Ant. Gom. d. cap. 12. num. 12. Mascard. num. 13. Clar. num. 18. Leotard. n. 16. Farinac. n. 223. Larica alleg. f. 48.

Illud controvertitur, an si probato crimine in genere per testes singulares, possit reus pœna ordinaria ut hæreticus usurarius, vel blasphemus puniri? Inficiantur Clar. ubi nuper, Farinac. d. q. 64. n. 217. & 302. ubi etiam ita tenent accidentibus admniculis. Affirmant alii, si plures existant testes famâ, vel conjecturis comprobati: & in specie de usura ita tenent Tusch. lit. V. concl. 341. num. 11. Molin. disp. 333. num. 2. Spin. sup. num. 19. Menoch. & Mascard. ubi proximè, Leotard. cum aliis num. 17. qui hoc judicis arbitrio relinquunt. Quando, & qualiter probent testes singulares, copiosè tradunt Farinac. d. q. 94. Tusch. lit. T. concl. 265.

Verf. Hinc profectò colligitur.

Hæc constitutio in novissima regiarum legum editione est lex 4. tit. 6. lib. 8. Recop. quæ formam probandi crimen usurarum per testes singulares præscripsit, sicut observant Azeved. ibi ex n. 51. Molin. sup. d. disp. 333. n. 2. Paz in Praxi tom. 1. part. 8. cap. unic. num. 27. & 28. Cur. Philip. part. 2. lib. 2. cap. 1. num. 38. & ita caveri oportuit, ne sceneratores manerent impuniti ex defectu probationis, cum hoc delictum ob simulationes, & assiduas fraudes sit difficilis probationis. Azeved. ubi proximè, Barbofa collect. cap. Cum in dice. cess. n. 4. de usur. Paz n. 27. Mascard. d. concl. 1419. num. 3. Quoad testes debent esse omni exceptione majores, & hæc qualitas erit necessariò probanda. Azeved. ibidem, verb. Que son de creer. Quæ admnicula concurrere debeant, ut damnetur usurarius, à Judicis pendet arbitrio, ut ex Menochio docuit Azevedus.

Verf. Ex quibus Regii Judices.

Hanc D. Covar. admonitionem ad legis regiaræ temperamentum, apud nullum ex nostratibus, quos præ manibus habui invenire potui, ex quo licet conicere, usu non fuisse admittam, forsitan quia potius benignitate, quam jure procedit; quandoquidem lex eam pœnam pecuniariam imponit, tale genus probationis inducens: unde videtur velle, quod unius testis depositioni stetur quoad quantitatem scenerati datam; maxime cum jurantis nihil interfit. Nec novum est, ut credatur unius juramento ad liquidationem quantitatis, cum aliter veritas haberi non potest, etiam ubi de interesse ipsius, qui jurat, agitur, ut contingit in juramento in litem, & in suppletorio probationis, de quibus tot. tit. de in lit. jurand. l. Admonendi 31. de jurejur.

Verf. Tandem quo prima.

Variis pœnis Jure Pontificio manifesti afficiuntur usurarii, quarum mentionem faciunt Molin. disp. 334.

disp. 334. Tusch. lit. V. concl. 343. Less. de just. & jur. lib. 2. cap. 20. à num. 186. Trullench in Decal. lib. 7. cap. 19. dub. 22. Menoch. de arbitrar. cas. 398. Didac. Perez in princ. tit. 2. lib. 8. Ordinarum. Leotard. de usur. q. 100. num. 29. cum seqq. Vela de delict. cap. fin. n. 7. Paz in Praxi; tom. 1. part. 8. cap. unic. num. 25. Gutier. Canonic. lib. 2. cap. 19. à princ. Cantera quest. crimin. cap. 8. n. 52. verf. Aut loquimur. De pœnis in Clericos scenerantes agit Farinac. fragm. verb. Clericus, ex num. 117. Bernard. Diaz in Pract. cap. 88. & ibi Salced.

33 Sed dubium emergit de quibus usurariis manifestis sacri senserint Legumlatores. Quidam Pontificias sanciones restringunt, ut eos duntaxat comprehendant, qui notorietate facti tales sunt, habentes mensam paratam ad scenerandum, suaque nequitia publicè urentes, ita ut nulla tergiversatione celari possit; non qui in occulto idem delictum perpetrant, etsi judicis sententiâ, aut propria in jure confessione manifestum fiat. Hanc opinionem probat latè Gutier. d. cap. 19. ex num. 15. Menoch. sup. cas. 235. num. 6. cum seqq. Ugolin. de usur. cap. 17. §. 3. & cap. 24. §. 8. Mascard. de probat. concl. 1420. num. 10. Cantera d. cap. 8. n. 53. verf. Dixi supra.

39 Contraria est communis sententia, quæ docet stabilitis pœnis coercendos esse qui quomodolibet usuras exegerint, modò juris notorietate, sententiâ scilicet, vel confessione in judicio crimen manifestetur. Ita Leotard. sup. n. 11. 12. & 20. Molin. disp. 333. n. 2. Barbofa collect. cap. Quia in omnibus, n. 2. de usur. Azor. instit. moral. part. 3. lib. 5. cap. 8. verf. Quares quid, Bernard. Diaz sup. cap. 89. num. 2. Trullench dub. 22. num. 1. Clar. §. Usura, num. 15. Less. sup. num. 18. & alii quamplures.

40 At D. Covar, utramque opinionem sub distinctione probat, ita ut prior vera sit quoad pœnas capitis Quinquam, de usur. in 6. posterior quoad pœnas capitis Quia in omnibus, de usur. cui accedere videtur Cantera ubi proximè, Contrà tenet expressim Barbofa collect. num. 13. d. cap. Quinquam, & differentiam impugnat Gutier. sup. num. 24. neciab aliquo probatam scio.

41 Videtur dicendum, communem opinionem sustinendam esse si probetur frequens usus scenerandi; nam si quis damnetur quia semel, aut bis scenerari dederit, non ex hoc manifestus censetur usurarius, ut tam severis pœnis subiciatur, qui nec propriè usurarius poterit appellari: nec credendum, aliam fuisse Pontificum mentem, ut rectè animadvertit Guttier. n. 17. & faciunt tradita sup. n. 22.

42 Nec impunitus manebit, qui usurarius pronuncietur ex singulari actu sceneratio, quia præter infamiam, extra ordinem pro arbitrio judicis pœnas dabit. Menoch. cas. 398. à num. 15. & num. 34. cum seqq. Vela sup. num. 7. Clar. n. 10. Peguera crim. decis. 31. in fin. Leotard. cum pluribus num. 52. Petr. Gregor. de usur. lib. 3. cap. fin. n. 4.

Verf. At si tractetur.

Hæ eadem rationes, quas C. Covar. perpendit, æquè militant in decisione dicti capitis. Quia in omnibus, cujus pœnæ gravissimæ reputantur, D. de Faria Nova Addit. ad Covar.

ut animadvertit Gattier. ubi proximè, verf. Quæ differentia.

De usurarum pravitate, ac prohibitione apud 45 diversas gentes plura cumularunt Menoch. cas. 398. Theat. vitæ hum. verb. Usura, Petr. Greg. Syntagm. lib. 22. cap. 3. Leotard. de usur. q. 100. n. 3. & 72.

Ad num. 4.

Manifestis usurariis & Ecclesiastica sepultura, & activa testamenti factio denegatur, nisi per fœnus ablata restituant, aut cautio idonea de restituendo pro viribus substantiæ præstetur, cap. Quinquam, de usur. in 6. ubi Barbofa collect. n. 2. & 6. observant laudati sup. n. 37.

45 Hæc autem cautio intelligitur exhibitis pignoribus, aut fidejussoribus datis, nec juratoria cum hypotheca bonorum proderit, ut cum D. Covar. tradiderunt Guttier. Canonic. lib. 2. cap. 19. n. 3. Navar. in Manual. cap. 17. n. 279. Barbol. collect. d. cap. Quinquam, in fin. Villalob. comm. opin. lit. V. n. 115. Spin. de testam. gloss. rubric. part. 13. num. 31. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 334. num. 6. Tusch. lit. V. concl. 342. num. 1. Sed si usurarius, aut hæres ejus sic idoneè cavere non valeat, jurans se neque pignora, neque fidejussores habere, satisfaciet cautione juratoria, & bonorum obligatione. Molin. ibidem, Guttier. n. 4. Navar. n. 280.

Regulariter ubi cautio idonea præstari jubetur, 46 pignora, vel fidejussores adhiberi opus est, l. Si mandato Titii 59. ff. mand. in fin. l. 4. §. Si sub conditione, de fideicom. libert. Greg. Lop. in l. 10. gloss. 10. tit. 32. p. 7. Tondut. quest. Civil. cap. 70. num. 11. Menoch. de arbit. cas. 142. n. 3. Sanch. de matrim. lib. 10. disp. 18. num. 35. Merlin. de pignor. lib. 1. q. 2. n. 10. Bern. Diaz reg. 74. Idem erit si cautio sufficiens, aut plena exigatur. Quid si cautio absolute postuletur? Vide d. l. 10. Parit. Sanch. & Bern. Diaz ubi proximè, Ceval. commun. quest. 66. Et an fidejussores, vel pignora sint præstanda, arbitrio Judicis relinquunt Menochius.

Ibi: Quæ ratione opportunè quaeritur.

Hujus quæstionis sermo erit nobis infra sub versiculo His equidem, numero 54. & seqq.

Verf. Sed ad hujus quæstionis.

47 Si usurarius pecuniâ ex fœnore comparatâ rem emerit, dominium ejus quaerit. Trullench in Decalog. lib. 7. cap. 19. dub. 17. num. 4. Less. de just. & jur. lib. 2. cap. 20. num. 161. Molin. sup. disp. 327. num. 7. Trenacing. variar. lib. 1. tit. de usur. num. 14. Menoch. cons. 300. num. 34. Leotard. de usur. quest. 96. num. 2. Spin. sup. num. 29. Ugolin. de usur. cap. 17. §. 1. num. 2. Unde non astringitur restituere, si quos fructus ex rebus illis ita emptis perceperit. Leotard. ibi.

Ibi: Imò usurarius non tenetur.

48 Quod scenerator usurariâ pecuniâ per mercatorem, vel aliam negotiationem adquisit, nullatenus restituere cogendus est. Less. n. 161. Molin. n. 5. E. Leotard.

Leotard, num. 5. Petr. Greg. de usur. lib. 3. cap. 9. n. 7. Trentacinq. n. 15. & Theologi plures apud Trentacinq. ac Leotardum, qui ex n. 9. probat non teneri usurarium ad restitutionem lucri, si pecuniam usurariam fœnori dederit.

Ibi: Item & illud.

49 Rerum, quas fœnerator capit usurarum nomine, velut in solutum, non acquirit dominium, quod penes debitorem permanet. Molin. disp. 326. n. 7. Trullench d. dub. 17. n. 3. Less. n. 158. Scaccia de commerc. §. 1. q. 1. n. 537. & q. 7. ampliat. 19. n. 67. Ugolin. d. cap. 12. in princip. Leotard. q. 35. num. 40. Trentacinq. sup. n. 16. Spin. ubi proximè, Merlin. sup. lib. 3. q. 36. n. 11. Barbosa collect. cap. Cum tu, num. 5. de usur. Clar. §. Usura, n. 12.

50 Utrum hæc conclusio procedat in rebus usu consumptibilibus quæ functionem recipiunt in genere suo, ambigitur. Quidam sentiunt, quod si pecunia, frumentum, & similia ita misceantur similibus apud usurarium, ut discerni, aut segregari nequeant, per confusionem dominium in accipientem ex fœnore transferri. Alii rectius opinantur, quod dum ea apud fœneratorem extant, in dominio persistunt debitoris, qui tradidit, de quo Cardin. Lug. de justit. & jur. disp. 25. n. 206. Molin. sup. disp. 326. num. 12. Trullench num. 2. Less. num. 157. Ugolin. de usur. lib. 12. §. 1. num. 4. Salas in sim. tractat. disput. 38. n. 6. Leotard. q. 95. n. 5. cum seqq. ex quibus omnino videndus Molina vers. Arbitror tamen, Trentac. num. 17.

51 Tamen si usurarius non comparet dominium rei perperam acceptæ, tamen si eam vendiderit, pretii dominus fit, dominio in emplorem minime translato. Molin. disp. 327. num. 7. Leotard. q. 96. num. 3. Trullench num. 5. Less. num. 162. Idem videtur dicendum si pro pretio rei usurariæ aliam fœnerator in solutum acceperit, aut si permutaverit, licet quoad permutacionem obstat lex 1. vers. Idem Padius, de rer. permut. ubi dicitur hujusmodi contractum de re aliena, qualis est usuraria, non subsistere, unde nec fœnerator ex eo dominium quærere poterit, deficiente titulo, argumento legis Numquam nuda 31. de acquir. rer. dominio. Attamen permutacionem rei alienæ valere tenet Glossa in l. 1. verb. Præstitum, C. de rer. permutat. cui consonat Glossa in d. l. 1. verb. Idem Padius, de ejus intellectu Cujac. lib. 33. Pauli ad edit. Fab. in ration. ibi, Vvesembec. in paratit. ad eum tit. n. 9.

Ibi: Usurarium teneri ad restitutionem fructuum.

52 Si fœnerator rem fructiferam pro usuris acceperit, fructus quos ex ea collegerit, suos non facit; ideo eos extantes debitor dominus vendicabit, & extinctorum æstimationem exiget. Molin. disp. 327. num. 4. Less. sup. num. 160. Trullench. n. 3. Trentacinq. num. 16. Petr. Greg. de usur. lib. 3. cap. 9. num. 5. Leotard. q. 95. num. 12. Ugolin. de usur. cap. 12. num. 3. Sed & fructuum æstimationem præstabit usurarius, quos dominus perciperet, si ob negligentiam collecti non sint. Molin. ubi proximè, Salas sup. dub. 39. num. 2. Imò fœneratorem onerari restitutione fructuum, quos exire percipere potuit, etsi dominus eos non foret percipiturus, probat Leotard. q. 95. n. 23.

Fructus hic sicut in cæteris causis intelliguntur, deductis sumptibus necessariis ad perceptionem, l. Fructus 7. cum similibus adductis per glossam ibi, solut. matrim. illosque fœnerator deducere non prohibetur. Leotard. num. 16. Trullench d. lib. 7. cap. 19. dub. 18. num. 4. Molin. & Salas ubi proximè. In fructuum expensis an computanda æstimatio laboris, & industriæ, quam usurarius adhibuit, quæstio est? Affirmat contra Salas Leotard. num. 28. cum seqq. Cujus opinio vera videtur, vel quando alius esset conducendus, remoto usurario, vel si ob ipsius singularem industriam fructus augerentur, pretii fructuum, quos fœnerator vendiderit, dominium quærit. Molin. disp. 327. n. 7.

Vers. His equidem.

Bona fœneratoris tacitæ hypothecæ non subji- 53 ciuntur pro restitutione usurarum. Tusch lit. V. concl. 351. n. 2. Azor. Instit. moral. part. 3. lib. 5. cap. 13. Molin. disp. 329. num. 8. Less. num. 167. Trullench sup. dub. 18. num. 4. Guttier. Canonic. lib. 2. cap. 18. n. 42. Alfar. de offi. Fiscal. gloss. 34. num. 130. Barbosa collect. cap. Cum tu, num. 6. de usur. Villalob. commun. opinion. lit. V, num. 118. Cenc. de censib. quæst. 119. num. 24. Trentacinq. d. tit. de usur. resol. 1. num. 3. Pacific. de Salvian. inspect. 3. cap. 4. num. 521. Leotard. latè quæst. 97. n. 1. & per totam, Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 10. num. 4.

Hanc resolutionem limitant nonnulli in rebus 54 emptis ex pecunia fœnebræ, per textum in cap. Cum tu, de usur. Mantic. de tacit. convent. lib. 11. tit. 12. n. 13. Merlin. de pignori. lib. 3. q. 36. n. 9. Sed hanc restrictionem non admittunt Leotardus, Azor, Molina, Barbosa, & alii, qui Pontificiam Constitutionem interpretantur, ne communi obstat sententiæ. Excipit tamen Leotard. ex n. 14. Ecclesiam, militem, ac pupillum; nam si usuras solverint, & fœnerator, acceptæ pecuniâ domum, vel rem aliam emerit, ex privilegio poterunt agere in subsidium contra tertium possessorem utili rei vindicatione, & cunctis creditoribus usurarii in concursu quoad rem emptam præferentur, de quibus consule Greg. Lop. in l. 49. tit. 5. p. 5. & ibi Hermosil. agentes de hoc privilegio Ecclesiæ, & cæteris competente.

Adjicit Leotard. num. 16. exceptionem regulæ 55 præmissæ sup. num. 54. quod si fœnerator legaverit, aut testamento restitui jussit quod per usuras a debitore extorsit, tunc huic competet hypothecaria, ut cæteris legatariis. Sed concessio quod legatam subsistat (de quo ipse Leotardus dubitavit, & contra tenet Ant. Gom. variar. lib. 1. cap. 12. n. 26. vers. Sexto infertur.) ea hypotheca creditoribus defuncti non nocebit, nec tertiis possessoribus, in quos fœnerator bona transtulisset, quia solum afficit bona hæreditaria, ære alieno deducto; ideo legatariis quisque creditor etiam personalis præferri debet, alioquin foret in potestate debitoris præjudicium suis creditoribus generare, si uni legaverit quod ipsi debet. Merlin. de pignori. lib. 3. q. 14. num. 72. Unde si qui usuras exsoluit, egerit ex testamento cum hypotheca, cum creditoribus usurariis non concurrat, cum sit legatarius; & si experiat in judicio ut creditor, hypothecæ privilegio in concursu carebit. Facit lex finalis, §. Sin verò creditores, & ibi Glossa verb. Accommodare, C. de jur. deliber.

Ibi:

Ibi: Quam ob rem is qui oneroso.

57 In eo qui repetit usuras idem est observandum, ac in aliis quibusvis creditoribus chirographariis, quoad ea revocanda, quæ fœnerator in fraudem ejus alienavit. Leotard. de usur. quæst. 97. num. 11. Ubi igitur tertius titulo possidet oneroso, tutus erit, nisi probetur fraudis particeps, quia cognovit per alienationem usurarium fieri non solvendo, l. Qui autem 6. §. Hoc editum, ff. que in fraud. credit. docet hic D. Covar. Sin autem titulo lucrativo alienatio fiat, actio creditoribus revocatoria datur, etsi tertius possessor fraudem ignoraverit, d. l. Qui autem, §. Simili modo, de quibus circa usurarios alienantes quoad utrumque forum Molin. disp. 330. Salas de usur. disp. 41. Trullench sup. d. cap. 19. dub. 19. Less. dict. cap. 20. num. 165. cum seqq. Trentacinq. variar. lib. 1. tit. de usur. resol. 1. num. 17. Guttier. Canonicar. lib. 2. cap. 18. n. 39.

Ad Num. 7.

58 Usurarii etiam non manifesti hæres in foro externo, & interiori astringitur ad restitutionem ejus, quod antecessor perperam extorsit intra hæreditatis vires, quanquam ex turpi lucro nihil perciperit. Molin. sup. disput. 332. num. 2. Lessius dict. cap. 20. num. 175. Trullench in Decalog. lib. 7. cap. 19. dub. 20. num. 1. Anton. Gomez. variar. lib. 2. cap. 10. num. 4. vers. Sed attend. Petr. Greg. de usur. lib. 3. cap. 5. num. 1. Trentacinq. num. 5. Leotard. quæst. 94. num. 7. Ugolin. de usur. cap. 14. num. 1. Guttier. n. 46. Spin. de testam. gloss. rubric. part. 13. num. 30. Villalob. commun. opinion. lit. V, num. 120. Salas de contract. tit. de usur. disp. 42. Barbof. cum aliis collect. c. Tua nos, n. 2. de usur. Quod procedit in foro ecclesiastico, sæculari, & interno. Leotard. n. 8. 9. qui multifariam ampliavit.

59 Si plures existant hæredes, quisque pro sua portione debet conveniri, cum actiones activæ, ac passivæ inter eos jure ipso divisæ intelligantur, l. In conditione 9. ff. de condit. furt. l. Pacto 26. C. de pact. l. 2. C. de hæreditari. action. Molin. n. 4. Leotard. num. 30. Ugolin. d. cap. 14. §. 2. num. 1. Lessius ubi proximè, Guttier. n. 63. Trentacinq. n. 11. Quod fallit si quis ex hæredibus rem usuram quæsitam possideat; nam ipse in solidum conveniatur, ut præcitati observant. Sed obstat lex 2. in fin. de prætor. stipulat. ubi si conventus rei vindicatione decedat, lite jam contestata, pluribus relictis hæredibus, licet unus rem petitam possideat, solum pro sua portione respondere tenetur, & ita in hærede furis servandum animadvertit Glossa in d. l. In conditione, verb. Pro parte. Ratio est, quia iudicio per antecessorem inchoato, non convenitur ut possessor, qui rem tenet, sed ut hæres, & sic pro hæreditaria portione. Cujac. lib. 73. Pauli ad edit. in d. l. 2. de quo tamen cogitandum.

60 Illud quidem controversum invenio, an si aliquis ex hæredibus non sit solvendo, cæteri compellantur ad restitutionem usurarum pro illo, quatenus ex hæreditate ad eos pervenerit? Affirmant Anton. Gom. ubi proximè, Guttier. num. 64. Leotard. num. 32. Ugolin. d. cap. 14. §. 3. Lælius Zech. de usur. cap. 4. num. 2. & generaliter in quovis alio crimine, ex quo hæredes tenentur, D. de Faria Novæ Addit. ad Covar.

ita docet Clar. §. fin. q. 51. n. 18. Farinac. in prax. q. 10. n. 60. Guttier. n. 51. Ant. Gom. ubi proximè, per textum in l. Si duo, ff. de post. etsi ad rem non faciat. Hanc conclusionem limitat cum Ugolino Leotardus, si creditori possit ad negligentiam imputari quod cum posset exigere, distulit exactionem in tempus, quo hæres factus est non solvendo.

Oppositum amplexi sunt Molina, & Trullench 61 ubi proximè; Card. Lugo de just. & jur. disp. 25. num. 137. Bonacin. tract. de contract. disp. 3. q. 3. punct. 15. n. 13. Binsfeld. in cap. Tua nos, quæst. 1. concl. 3. de usur. Petr. Navarra de restit. lib. 3. cap. 2. n. 13. Navarra. in Manuali, cap. 17. n. 278. Sanè prior sententia de Jure Canonico ob animarum salutem est tutior tenenda; hæc tamen de rigore verior est secundum juris principia.

De legatariis, fideicommissariis, ac cæteris qui 62 ex bonis usurarii aliquid perceperunt, idem ac de hæredibus scripsit Navarra ubi proximè, ut scilicet restituere cogantur si quis ex hæredibus solvere non valeat. Rectius distinguunt Theologi, ut si bona hæreditaria non sufficiebant pro restitutione usurarum, & aliis necessariis oneribus, legatarii restituere cogantur, l. fin. §. Sin verò creditores, C. de jur. deliber. Quod si hæreditas erat solvendo, nihil legatarii debent contribuere ad restitutionem usurarum, etsi hæredes non restituant. Molin. ubi proximè, Less. num. 176. Trullench n. 3. Bonac. n. 15.

Ibi: Et ideo hoc discrimen.

De Jure Civili ex delicto defuncti actio pœnalis 63 in hæredem non datur, nec ad damni illati reparationem, nisi aliquid ad eum pervenerit, aut sit cum antecessore lis contestata. Idem disponitur l. 3. tit. 15. p. 7. Jure Pontificio indistinctè hæres contrahitur ad resarciendum damnum quod defunctus intulit, pro viribus hæreditatis: quod discrimen adnotant Guttier. n. 48. Leotard. n. 19. Anton. Gom. variar. lib. 3. cap. 1. num. 85. Clar. d. q. 51. n. 16. Pichard. in §. Non autem, num. 55. Instit. de perpetuis, & tempor. action. Farin. sup. n. 59. 60. Villalob. lit. H, num. 2. Barbosa collect. l. 1. num. 2. & 7. C. ex delict. defunct. Cevall. comun. contra comun. q. 464. in princ. Fachin. controver. lib. 9. cap. 5. ubi fusi disputat, an actio merè rei persequutoria ex delicto descendens transeat in hæredem de Jure Civili: Et negativam sectatur. Ubi autem actio utrinque pœnalis est, nec de Jure Canonico contra hæredem competit. Farin. n. 61.

Ibi: Nam ut ipse opinor.

Hæres ejus qui impœnitens obiit cogitur ad 64 restitutionem usurarum, sicut & ad cujusque damni per defunctum illati reparationem, ex Jure Pontificio. Leotard. n. 12. Farinac. n. 60. Trentac. n. 6. Ugolin. d. cap. 14. num. 1. Binsfeld. sup. q. 1. concl. 2. Guttier. n. 54. Barbosa n. 7. Villalob. ubi proximè, Dueñas reg. 13. limit. 12.

Ibi: Quo fit, ut vel communis.

Licet D. Covar. excludere nitatur differentiam 65 inter utrumque Jus, de qua sup. n. 63. cui adheret Cald. in l. 1. part. 4. C. ex delict. defunct. Spin. sup. & gloss. 23. n. 68. nec dissentit Pichard. in §. His autem, n. 45. Instit. de leg. Aquil. difficilè quidem obtinebit adversus omnium communem sententiam, quæ docet, Jure Civili actionem ex delicto in hæredem